

IX kadencja

KANCELARIA SEJMU

Biuro Komisji Sejmowych

PEŁNY ZAPIS PRZEBIEGU POSIEDZENIA

**Komisja
Edukacji,
Nauki
i Młodzieży**

■ **PODKOMISJI STAŁEJ DO SPRAW
EKONOMIKI EDUKACJI I NAUKI
(NR 9)
z dnia 21 czerwca 2022 r.**

Pełny zapis przebiegu posiedzenia

Komisji Edukacji, Nauki i Młodzieży

– podkomisji stałej do spraw ekonomiki edukacji i nauki (nr 9)

21 czerwca 2022 r.

Podkomisja stała do spraw ekonomiki edukacji i nauki, obradująca pod przewodnictwem posła **Sławomira Skwarka (PiS)**, przewodniczącego podkomisji, zrealizowała następujący porządek dzienny:

– omówienie sprawozdania z wykonania budżetu państwa za okres od 1 stycznia do 31 grudnia 2021 r. (druk nr 2306) wraz z analizą NIK w zakresie działania Komisji Edukacji, Nauki i Młodzieży.

– przedstawienie przez posłów koreferentów propozycji wniosków do opinii Komisji w zakresie:

1) części budżetowej 28 – Szkolnictwo wyższe i nauka:

- a) dochody i wydatki,
- b) wynagrodzenia w państwowych jednostkach budżetowych,
- c) dotacje podmiotowe i celowe,
- d) programy wieloletnie w układzie zadaniowym,
- e) środki europejskie na finansowanie projektów;

2) agencji wykonawczych:

- a) Narodowego Centrum Badań i Rozwoju,
- b) Narodowego Centrum Nauki;

3) państwowych osób prawnych:

- a) Narodowej Agencji Wymiany Akademickiej,
- b) Centrum Łukasiewicz;

4) części budżetowej 67 – Polska Akademia Nauk:

- a) dochody i wydatki,
- b) dotacje podmiotowe i celowe;

5) części budżetowej 30 – Oświata i wychowanie:

- a) dochody i wydatki,
- b) wynagrodzenia w państwowych jednostkach budżetowych,
- c) dotacje podmiotowe i celowe,
- d) środki europejskie na finansowanie projektów;

6) części budżetowej 83 – Rezerwy celowe poz. 29;

7) części budżetowej 82 – Subwencje ogólne dla jednostek samorządu terytorialnego w zakresie części oświatowej:

a) wydatki;

8) części budżetowej 83 – Rezerwy celowe poz. 11, 26, 52;

9) części budżetowej 85 – Budżety wojewodów ogółem w zakresie działów:

a) 801 – Oświata i wychowanie:

– dochody i wydatki,

– wynagrodzenia w państwowych jednostkach budżetowych,

– dotacje celowe;

b) 854 – Edukacyjna opieka wychowawcza:

– dochody i wydatki,

– dotacje celowe;

10) zadań z zakresu administracji rządowej i innych zadań zleconych jednostkom samorządu terytorialnego odrębnymi ustawami w części 85 – budżety wojewodów.

W posiedzeniu udział wzięli: **Jerzy Jakubczuk** dyrektor Departamentu Współpracy z Samorządem Terytorialnym Ministerstwa Edukacji i Nauki, **Jarosław Oliwa** dyrektor Departamentu Budżetu i Finansów Ministerstwa Edukacji i Nauki wraz ze współpracownikiem, **Piotr Prokopczyk** dyrektor Departamentu Nauki, Oświaty i Dziedzictwa Narodowego Najwyższej Izby Kontroli, **Tadeusz Latała** kanclerz Polskiej Akademii Nauk, **Agnieszka Klimowicz** p.o. wicedyrektor Departamentu Administracji Publicznej Najwyższej Izby Kontroli, **Michał Janasik** wiceprezes Centrum Łukasiewicz wraz ze współpracownikiem, **Grażyna Żebrowska** dyrektor Narodowej Agencji Wymiany Akademickiej wraz ze współpracownikiem, **Marcin Liana** zastępca dyrektora Narodowego Centrum Nauki, **Piotr Sadowski** dyrektor Biura Finansów i Księgowości Narodowego Centrum Badań i Rozwoju.

W posiedzeniu udział wzięli pracownicy Kancelarii Sejmu: **Anna Goral**, **Daria Grochowska**, **Agnieszka Kalinowska-Wójcik** – z sekretariatu Komisji w Biurze Komisji Sejmowych.

Przewodniczący poseł Sławomir Skwarek (PiS):

Dzień dobry państwu. Minęła godzina 9.00, to czas zacząć. Otwieram posiedzenie podkomisji stałej do spraw ekonomiki edukacji i nauki. Nie mogę jeszcze stwierdzić kworum, ale mam nadzieję, że w trakcie... Z tego, co wiem, to zaraz panie i panowie posłowie przybędą.

Porządek dzienny dzisiejszego posiedzenia obejmuje omówienie sprawozdania z wykonania budżetu państwa za okres od 1 stycznia do 31 grudnia 2021 roku (druk nr 2306) wraz z analizą NIK w zakresie działania Komisji Edukacji, Nauki i Młodzieży oraz przedstawienie przez posłów koreferentów propozycji wniosków do opinii Komisji w zakresie części przypisanych Komisji Edukacji. Czy są uwagi do porządku dziennego? Nie widzę, nie słyszę. Stwierdzam, że porządek został przyjęty.

Witam serdecznie wszystkich przybyłych gości. Jak widzę, gości jest zdecydowanie więcej niż członków podkomisji. W związku z powyższym przystępujemy do realizacji porządku dziennego. Poproszę o przedstawienie przez dysponentów punktów 1–3. To jest część budżetowa 28 – Szkolnictwo wyższe i nauka. Poproszę o zabranie głosu przedstawiciela Ministerstwa Edukacji i Nauki.

Dyrektor Departamentu Budżetu i Finansów Ministerstwa Edukacji i Nauki Jarosław Oliwa:

Dzień dobry. Szanowny panie przewodniczący, szanowne panie posłanki, posłowie, szanowni państwo, w sytuacji nieobecności pana ministra Murdzka mnie przypadło w udziale przedstawienie sytuacji finansowej w 2021 r. w części nauka i szkolnictwo

wyższe. Nazywam się Jarosław Oliwa. Jestem dyrektorem Departamentu Budżetu i Finansów.

Szanowni państwo, stosownie do porządku obrad wysokiej podkomisji – wykonanie budżetu w części 28 – Szkolnictwo wyższe i nauka – zaprezentuję w ujęciu dochody, wydatki budżetowe, w tym subwencje, dotacje podmiotowe, celowe oraz programy wieloletnie, agencje wykonawcze, a także państwowe osoby prawne. Jeśli chodzi o dochody budżetowe, to wniosły one 210 600 tys. zł i pochodziły, jak co roku, głównie ze zwrotów dotacji z lat ubiegłych. To są sytuacje, w których na koniec projektu inwestycyjnego czy badawczego NCBiR czy NCN po prostu okazuje się, że po ostatecznym rozliczeniu projektu zostało trochę środków. Te środki po prostu trafiają do budżetu państwa. To są środki praktycznie rzecz biorąc niemożliwe do precyzyjnego zaplanowania na etapie planowania budżetu.

Jeśli chodzi o wydatki budżetowe, to w części 28 zaplanowano je w pięciu działach budżetowych – początkowo w kwocie prawie 25 800 tys. zł. Natomiast zmiana ustawy budżetowej, nowelizacja ustawy budżetowej z 1 października 2021 r. zwiększyła te środki o ponad miliard, dokładnie 1 002 800 tys. zł, co spowodowało, że ustawa budżetowa po nowelizacji w zakresie części szkolnictwo wyższe i nauka to jest 28 800 000 tys. zł.

W trakcie trwania roku budżetowego plan wydatków zwiększono z różnych rezerw celowych. Były tu rezerwy 8 i 98, czyli rezerwy na finansowanie i współfinansowanie środków europejskich, w istotnym stopniu. Natomiast jedna rezerwa jest w bezpośredniej gestii ministra edukacji i nauki – ta rezerwa, z której uzupełniono środki na skutki przechodzące podwyżek w nauce i szkolnictwie wyższym. O tym opowiem przy omawianiu rezerwy.

Ostatecznie plan wydatków został ukształtowany. Z rezerw zwiększono o 2 058 000 tys. zł. Ostateczny plan budżetu ministra edukacji nauki w zakresie nauki i szkolnictwa wyższego ukształtował się na poziomie 28 832 200 tys. zł, z czego w ramach środków budżetu państwa 23 487 000 tys. złotych, z budżetu środków europejskich prawie 5 345 000 tys. zł. 65 500 tys. zł to są środki, które przesunięto do wydatków niewygasających, czyli to są środki z budżetu zaplanowane w budżecie 2021 r., które można wydatkować jeszcze w bieżącym roku. Zgodnie z rozporządzeniem Rady Ministrów do końca listopada tego roku 65 000 tys. zł będzie jeszcze, nie zostało wydatkowane w ubiegłym roku, ale zgodnie z przepisami prawa może być wydatkowane jeszcze w roku bieżącym.

Jeśli chodzi o wykonanie, czyli z uwzględnieniem tych 65 500 tys. zł wydatków niewygasających, wyniosło ono 28 002 100 tys. zł, to jest 97,1% planu po zmianach. Wydatki, środki krajowe to jest 23 297 000 tys. zł, wydatki budżetu europejskiego – 4 705 000 tys. zł. Najistotniejszym działem w części 28 jest dział dotyczący nauki i szkolnictwa wyższego. Stanowi on 99,1% wszystkich wydatków – 27 736 000 tys. zł. To są przede wszystkim środki, które trafiają do naszych agencji, czyli NCBiR, NCN, NAWA, sieć badawcza Łukasiewicz, a także w postaci subwencji i dotacji dla uczelni instytutów Polskiej Akademii Nauk i instytutów naukowych.

Istotnym elementem są środki europejskie w ramach środków na naukę i szkolnictwo wyższe. Tak jak powiedziałem, to jest 5 010 000 tys. zł w ramach projektów europejskich, przy czym największym programem operacyjnym jest „Program inteligentny rozwój” z wydatkami wynoszącymi 3 777 000 tys. zł. „Program wiedza edukacja rozwój”, słynny POWER – 1 192 000 tys. zł, program operacyjny „Pomoc techniczna” to jest 3000 tys. zł. Niewielkie też znaczenie ma dofinansowanie, czyli współfinansowanie ze strony ministra do spraw regionalnych, programów operacyjnych, które co do zasady są ulokowane u marszałków wojewódzkich. Tu minister – 8800 tys. zł. Projekty realizowane w ramach programów Unii Europejskiej współfinansowane ze środków zagranicznych niepodlegających zwrotowi – 28 400 tys. zł.

Najistotniejszym elementem są oczywiście dotacje i subwencje w kwocie 21 358 000 tys. zł. Natomiast same subwencje z budżetu na utrzymanie i rozwój potencjału dydaktycznego i badawczego dla jednostek zaliczanych i niezaliczanych do sektora finansów publicznych, czyli właśnie dla uczelni i instytutów, to jest 16 776 000 tys. zł. To jest 99% budżetu ministra edukacji i nauki w zakresie nauki

szkolnictwa wyższego. Natomiast są jeszcze cztery inne, mniejsze działy. Dział administracja publiczna, czyli wydatki na samo ministerstwo. W zakresie tych wydatków, które dotyczą pracowników obsługujących naukę i szkolnictwo wyższe – 64,7 000 tys. zł. Z kolei 149 800 tys. zł to są środki bezpośrednio wydawane przez ministra edukacji, ale pochodzące z budżetu MON na projekty w zakresie obronności. Dział 851 – ochrona zdrowia to jest 17 500 tys. zł. Chodzi wyłącznie o opłacanie składek za studentów i doktorantów, którzy nie są ubezpieczeni z innego tytułu, a jedyną podstawą do ubezpieczenia jest to, że są studentami lub doktorantami. W końcu na kulturę i ochronę dziedzictwa narodowego – 33 800 tys. zł. Ministerstwo w ramach tych wydatków współfinansuje Centrum Nauki Kopernik, a także finansuje Narodowe Muzeum Techniki.

Dalej programy wieloletnie. Ministerstwo realizuje dwa programy wieloletnie, jeden we współpracy z ministrem pracy i polityki rodziny. To jest program „Poprawa bezpieczeństwa i warunków pracy”, 5 etap – 12 500 tys. zł. Ten program jest realizowany, jeśli chodzi o ministra edukacji i nauki, za pośrednictwem Narodowego Centrum Badań i Rozwoju, który jest instytucją działającą w tym zakresie. Kolejny program wieloletni to „Program Uniwersytet Warszawski 2016–2027”. W latach 2016–2027 to jest prawie miliard złotych na szereg projektów inwestycyjnych tego największego polskiego uniwersytetu. W 2021 r. na program zrealizowano wydatki 129 900 tys. zł.

Króciutko powiem o agencjach, dlatego że przedstawiciele wszystkich tych podmiotów są dzisiaj na sali. Narodowe Centrum Nauki. Przychodami tego centrum są dotacje otrzymywane oczywiście z budżetu państwa na realizację zadań ustawowych, ale także przychody z innych źródeł, w tym środki przekazane przez krajowe i zagraniczne podmioty finansujące projekty badawcze. Ogółem wydatki Narodowego Centrum Nauki w 2021 r. wyniosły 1 334 600 tys. zł. Na realizację zadań ustawowych, czyli jako środki przekazane do innych podmiotów – 1 285 800 tys. zł. Oczywiście NCN finansuje realizację badań podstawowych w formie projektów badawczych, zakupu, wytworzenia aparatury naukowo-badawczej niezbędnej do realizacji tych projektów, czyli finansuje to, co stanowi pierwszy etap działań badawczych, czyli jeszcze przed wdrożeniami, po prostu badania podstawowe.

Narodowe Centrum Badań i Rozwoju czyli to, które w większym zakresie zajmuje się już badaniami stosowanymi, a więc wdrożeniami. Ogółem wydatki centrum wyniosły 6 067 700 tys. zł. Istotną rolę stanowi to, że Narodowe Centrum Badań i Rozwoju jest instytucją realizującą w imieniu ministra edukacji i nauki większość programów operacyjnych. Środki europejskie w ramach NCBiR to jest 5 884 000 tys. zł. Istotne znaczenie mają projekty strategiczne – oczywiście poza tymi programami operacyjnymi, o których już powiedziałem, tj. „Programie inteligentny rozwój”, „Programie wiedza edukacja rozwój”, są także takie jak STRATEGMED, BIOSTRATEG, TECHMATSTRATEG i GOSPOSTRATEG, jak również inne prace badawczo-rozwojowe.

Wynagrodzenia w państwowych jednostkach budżetowych wyniosły 46 363 tys. zł. Większość to oczywiście ministerstwo – 42 828 tys. zł. Natomiast są jeszcze dwie jednostki budżetowe – Biuro Rady Doskonałości Naukowej i Biuro Polskiej Komisji Akredytacyjnej. Polska Komisja Akredytacyjna to jest 1780 tys. zł, a Rada Doskonałości Naukowej – 1755 tys. zł.

Narodowa Agencja Wymiany Akademickiej. Też mamy przedstawicieli, więc powiem tylko krótko, że wydatki tej agencji w 2021 r. wyniosły 172 600 tys. zł. Centrum Badań Łukasiewicz łącznie z instytutami sieci to jest ponad 414 000 tys. zł. Można powiedzieć, że w każdym z tych obszarów to był bardzo istotny wzrost łącznych nakładów na naukę i szkolnictwo wyższe. Wykonany budżet ministra to jest 7,2% więcej w stosunku do 2021 r. W Narodowym Centrum Nauki wystąpił wzrost 4%, NCBiR – prawie 17%, NAWA – 7,5% Centrum Łukasiewicz, jeśli chodzi o centrale – 9%, natomiast jeśli chodzi ogółem o wydatki całej sieci to ponad 30%.

Jeszcze króciutko o rezerwie celowej. Generalnie nie boję się powiedzieć, że 2021 r. był dobrym rokiem dla nauki i szkolnictwa wyższego w tym kontekście, że poza tym wzrostem nauki, wzrostem nakładów w ogóle, mieliśmy kontynuację, czyli zagwarantowanie środków w postaci podwyżek w szkolnictwie wyższym. Łącznie rozdysponowano 781 600 tys. zł dla uczelni nadzorowanych przez ministra edukacji

i nauki, 648 200 tys. zł dla uczelni medycznych, 93 500 tys. zł dla artystycznych, 30 500 tys. zł dla uczelni morskich, 6 900 tys. zł dla uczelni służb państwowych, czyli tych nadzorowanych przez ministra spraw wewnętrznych. Z kolei 2400 tys. zł stanowiły środki na skutki przechodzące 6% podwyżek wynagrodzeń, które zostały wdrożone od 1 października 2020 r. Natomiast całoroczne skutki tych podwyżek zostały zabezpieczone w rezerwie celowej budżetu państwa i zostały przekazane na rachunki poszczególnych uczelni. Dziękuję państwu za uwagę.

Przewodniczący poseł Sławomir Skwarek (PiS):

Dziękuję, panie dyrektorze. Posłem koreferentem do części 28 jest pani poseł Agnieszka Dziemianowicz-Bąk, ale ponieważ jest nieobecna, przesłała koreferat, który pozwolę sobie państwu przedstawić.

Koreferat z wykonania budżetu państwa za okres od 1 stycznia do 31 grudnia 2021 r. w zakresie części 28 – Szkolnictwo wyższe i nauka. Agencje wykonawcze: Narodowe Centrum Badań i Rozwoju, Narodowe Centrum Nauki; państwowe osoby prawne: Narodowa Agencja Wymiany Akademickiej, Centrum Łukasiewicz:

„Szanowny przewodniczący, Wysoka Podkomisjo, drodzy goście, po zapoznaniu się ze sprawozdaniem z wykonania ustawy budżetowej w 2021 r. w części 28 – Szkolnictwo wyższe i nauka, agencje wykonawcze: Narodowe Centrum Badań i Rozwoju, Narodowe Centrum Nauki; państwowe osoby prawne: Narodowa Agencja Wymiany Akademickiej, Centrum Łukasiewicz, a także po analizie pozytywnych opinii Biura Analiz Sejmowych i Najwyższej Izby Kontroli wnoszę, by wysoka podkomisja wydała w przedmiotowej sprawie opinię pozytywną.

Wydatki budżetu państwa w części 28 wyniosły 23 231 559 zł, co stanowi 98,9% planu po zmianach. Wydatki były wyższe od wydatków zrealizowanych w 2020 r. Należy zwrócić uwagę na wzrost, w porównaniu do 2020 r. łącznych nakładów na szkolnictwo wyższe i naukę o 7,2% spowodowany zarówno wyższymi wydatkami z budżetu środków europejskich (wzrost o 15,7%), jak i również zwiększenie wydatków budżetu państwa w tym obszarze o 5,6%. Jednocześnie w związku z uzyskanymi w części 28 dochodami wynoszącymi 645% planowanych dochodów, głównie przez zwroty dotacji i naliczone odsetki za niezrealizowane projekty, nasuwa się pytanie, w jaki sposób rząd planuje zagwarantować, że środki z budżetu państwa na dotacje celowe będą wykorzystywane w sposób bardziej efektywny? Niezależnie od tego pytania wnoszę o pozytywne zaopiniowanie sprawozdania”.

Pewnie jest czas na to, żeby poprosić przedstawiciela Najwyższej Izby Kontroli pana dyrektora Piotra Prokopczyka.

Dyrektor Departamentu Nauki, Oświaty i Dziedzictwa Narodowego Najwyższej Izby Kontroli Piotr Prokopczyk:

Bardzo dziękuję, panie przewodniczący. Wysoka Komisjo, szanowni państwo, mam przyjemność przedstawić wyniki kontroli Najwyższej Izby Kontroli, która była przeprowadzona w części 28 – Szkolnictwo wyższe i nauka. Mówimy oczywiście o wykonaniu budżetu państwa w 2021 r.

Najwyższa Izba Kontroli oceniła pozytywnie wykonanie budżetu państwa w części 28 – Szkolnictwo wyższe i nauka. Jednocześnie formułując tę ocenę, Najwyższa Izba Kontroli wskazała, że w ministerstwie zarówno w części 28, jak i częściach 30 i 67 nie wprowadzono jednolitych zasad polityki rachunkowości dla nowo utworzonego Ministerstwa Edukacji i Nauki pomimo upływu 15 miesięcy od dnia jego utworzenia. Jeżeli chodzi o część 28 – Szkolnictwo wyższe i naukę, kontrolą objęliśmy wydatki w wysokości ponad 3 000 000 tys. zł, co stanowi 10,7% wydatków z budżetu państwa oraz budżetu środków europejskich poniesionych w części 28. W ramach tej kontroli stwierdzono, że zostały one poniesione z zachowaniem zasad gospodarowania środkami publicznymi, określonymi w przepisach o finansach publicznych, nie stwierdzono też niecelowego i niegospodarnego wydatkowania środków publicznych.

Niemniej jednak w ramach części 28 – Szkolnictwo wyższe i nauka stwierdzono następujące nieprawidłowości: nierzetelne sporządzenie pięciu wniosków zakupowych na łączną kwotę 135 300 zł, które nie spełniały wymogów wynikających z zarządzenia

nr 6 dyrektora generalnego w sprawie organizacji udzielania zamówień i dokonywania zakupów w ministerstwie; niezatwierdzenie przez ministra do dnia 1 kwietnia 2022 r. rozliczenia dotacji w zakresie rzeczowym i finansowym, udzielonych czterem podmiotom, pomimo upływu terminu określonego w art. 152 ust. 2 ustawy o finansach publicznych, a wydłużonego w związku ze szczególnymi rozwiązaniami wprowadzonymi w art. 15zj ustawy o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19; posługiwanie się w 2021 r. przy obsłudze finansowo-księgowej dysponenta części 28 nieaktualną instrukcją obiegu i kontroli dokumentów przyjętą w 2012 r.; sporządzenie sprawozdania RBN za czwarty kwartał 2021 r. niezgodnie z § 12 i 13 instrukcji sporządzania sprawozdań, stanowiącej załącznik nr 8 do rozporządzenia ministra finansów.

Pomimo stwierdzenia tych nieprawidłowości ocena była pozytywna. Te nieprawidłowości nie miały istotnego wpływu na formułowanie oceny ogólnej. Jeżeli chodzi o kwestie związane ze sprawozdawczością, Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie opiniuje prawidłowość sporządzenia łącznych sprawozdań budżetowych za 2021 r. oraz sprawozdań w zakresie operacji finansowych za czwarty kwartał 2021 roku przez dysponenta części 28 – Szkolnictwo wyższe i nauka. Jeżeli chodzi o sprawozdania łączne, to sprawozdania zostały sporządzone terminowo i prawidłowo pod względem rachunkowym, natomiast kwoty wskazane w sprawozdaniach jednostkowych kontrolowanej jednostki oraz dysponenta głównego były zgodne z danymi wynikającymi z ewidencji księgowej. Natomiast przyjęty system kontroli zarządczej zapewniał w sposób racjonalny prawidłowość sporządzania sprawozdań budżetowych.

Księgi rachunkowe dysponenta części 28 – szkolnictwo wyższe i nauka prowadzono prawidłowo, z zachowaniem ciągłości i kompletności ewidencji operacji gospodarczych. Sprawozdania przedstawiają wiarygodne dane o dochodach i wydatkach oraz związanych z nimi należnościach i zobowiązaniach. W związku z tym jeszcze raz podkreślam – Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie opiniuje prawidłowość sporządzania sprawozdań w części 28. Dziękuję bardzo.

Przewodniczący poseł Sławomir Skwarek (PiS):

Dziękuję, panie dyrektorze. Poproszę o zabranie głosu przedstawiciela Narodowego Centrum Badań i Rozwoju, pana dyrektora Piotra Sadowskiego.

Dyrektor Biura Finansów i Księgowości Narodowego Centrum Badań i Rozwoju Piotr Sadowski:

Dzień dobry państwu. Dziękuję za możliwość wypowiedzenia się w imieniu NCBR.

NCBR krótko w liczbach. W 2021 r. wydaliśmy 6 067 000 tys. zł. To jest ponad 17% więcej niż w 2020 r. Widzimy więc wzrost nakładów. Ogólnie wykonano 90% planu. W pozycji środków krajowych wydaliśmy 99,9% środków, w środkach współfinansowanych przez Unię Europejską, czyli głównie programów POIR i POWER – prawie 89%. Jeśli chodzi o wykonanie kosztów funkcjonowania – 88%.

To jeśli chodzi o suche liczby, natomiast żeby podać skalę działalności, to w 2021 r. w NCBiR oceniliśmy ponad 3800 wniosków o dofinansowanie. W efekcie tego podpisaliśmy prawie 1200 umów o wartości 6 100 000 tys. zł. W tym czasie wypłaciliśmy 5 900 000 tys. zł na realizowane projekty. Ogłosiliśmy 42 konkursy – 29 konkursów międzynarodowych, sześć konkursów strategicznych, dwa konkursy krajowe, dwa konkursy w zakresie obronności i bezpieczeństwa oraz jeden konkurs finansowany z funduszy europejskich w ramach POIR i dwa konkursy w ramach POWER.

Jeśli chodzi o kontrole przeprowadzone w NCBiR, odbyło się ich 27 – cztery kontrole Najwyższej Izby Kontroli, kontrole z instytucji zarządzających POIR, POWER z Ministerstwa Finansów, Administracji Skarbowej, Europejskiego Trybunału Obrachunkowego i przez posłów Sejmu RP. To pokrótce była informacja NCBiR. Czekam na pytania.

Przewodniczący poseł Sławomir Skwarek (PiS):

Dziękuję bardzo, panie dyrektorze. Ewentualnie proszę o zabranie głosu przez przedstawiciela Narodowego Centrum Nauki, pana dyrektora Marcina Liana.

Zastępca dyrektora Narodowego Centrum Nauki Marcin Liana:

Panie przewodniczący, szanowni państwo, bardzo krótko – NCN w ubiegłym roku wykonał budżet w granicach 99%. Zwraca uwagę w szczególności to, że pieniądze, które zostały zaplanowane w naszej dotacji celowej, czyli na finansowanie grantów, zostały wydatkowane praktycznie w 100%. Ogłosiliśmy cztery edycje konkursów, w których zostało złożone około 11 tys. wniosków, z czego pozytywną decyzję otrzymało około 20% z tych złożonych wniosków. Dziękuję bardzo.

Przewodniczący poseł Sławomir Skwarek (PiS):

Dziękuję za bardzo syntetyczne przedstawienie. Poproszę przedstawiciela Narodowej Agencji Wymiany Akademickiej, panią dyrektor dr Grażynę Zebrowską, o zabranie głosu.

Dyrektor Narodowej Agencji Wymiany Akademickiej Grażyna Zebrowska:

Szanowny panie przewodniczący, szanowne panie i panowie posłowie, szanowni państwo, NAWA powstała w 2017 r. Jesteśmy w piątym roku naszej działalności. W 2021 r. agencja w ramach części 28 – Szkolnictwo wyższe i nauka zgodnie z umową o dotację celową zrealizowała 36 działań, w tym 19 programów własnych, 14 zadań zleconych przez MEiN i 3 zadania ustawowe. O przedstawienie szczegółów finansowych poproszę panią dyrektor Zofię Sawicką.

Zastępca dyrektora Narodowej Agencji Wymiany Akademickiej Zofia Sawicka:

Dzień dobry. Jeśli chodzi o dotację celową, to została ona zrealizowana w prawie 99%, w kwocie 168 641 tys. zł. Dotacja podmiotowa w wysokości 14 612 tys. zł została zrealizowana w 100%.

Przewodniczący poseł Sławomir Skwarek (PiS):

Dziękuję bardzo. Poproszę o zabranie głosu przez przedstawiciela Centrum Łukasiewicz, pana prezesa Tomasza Bzukała.

Dyrektor generalny Centrum Łukasiewicz Tomasz Bzukała:

Panie przewodniczący, wysoka podkomisjo, jest tutaj osoba wyższą rangą ze strony Centrum Łukasiewicz – Michał Janasik, wiceprezes do spraw finansowych. Tak że pozwolę sobie oddać głos.

Wiceprezes Centrum Łukasiewicz Michał Janasik:

Dziękuję bardzo.

Wysoka Komisjo, szanowni zebrani, 2021 r. to trzeci rok istnienia Centrum Łukasiewicz. Powstało 1 kwietnia 2019 r. Jesteśmy jednostką koordynującą 32 instytuty. W 2021 r. zredukowaliśmy ich liczbę do 26, łącząc je celem podniesienia ich efektywności kosztowej. Dało nam to w 2021 r. łączne przychody z całej sieci badawczej Łukasiewicz 1 489 000 tys. zł przy wysokości subwencji, o której pan dyrektor Oliwa był już łaskaw wspomnieć. Pozwoliło nam to zrealizować zysk finansowy netto w wysokości 98 000 tys. zł.

Teraz już przejdę do samego Centrum Łukasiewicz. W 2021 r. zgodnie z planem mieliśmy 22 500 tys. zł subwencji. Wydaliśmy nieco ponad 22 500 tys. zł – niecałe 100 tys. zł więcej. Te środki pochodziły z subwencji z 2020 r., którą nie do końca wydaliśmy z uwagi na uwarunkowania pandemiczne tudzież działania oszczędnościowe.

Jeżeli chodzi o podstawowe, zasadnicze i największe sukcesy sieci badawczej Łukasiewicz w 2021 r. warto wspomnieć o „Akceleratorze Łukasiewicza”, tj. o projekcie w wyniku którego zakładamy spółki złożone z naukowców Łukasiewicza, do których wnoszą własność intelektualną instytuty Łukasiewicza. Spółki zostają wprowadzane na rynek finansowy, inwestują w nie przedstawiciele prywatnego kapitału.

Bardzo ważnym osiągnięciem jest również system wyzwania Łukasiewicza, gdzie okazuje się w ramach współpracy, jaką prowadzimy w całej Europie z podobnymi tego typu organizacjami, że jesteśmy najsprawniej działającą w tym zakresie organizacją. Potrafimy w okresie 15 dni roboczych podjąć wyzwanie rzucone przez przedsiębiorców i wejść w projekt badawczy bądź projekt wdrożeniowy – w zależności od tego, jakie jest oczekiwanie ze strony przedsiębiorcy i jaki jest stan techniczny w danym zakresie prezentowany przez sieć badawczą Łukasiewicza.

Dodatkowo stworzyliśmy również bardzo istotne, usprawniające działanie naszych instytutów, projekty typu baza źródeł finansowania. Jest to zaawansowana, spersonalizowana wyszukiwarka źródeł finansowania dla badaczy pracujących w instytutach, dzięki czemu mogą oni w znacznym stopniu zaoszczędzić swój czas przeznaczony na takie działania. Stworzyliśmy również platformy kompetencji, tj. wymiany doświadczeń pomiędzy fachowcami z poszczególnych dziedzin z naszych instytutów, co powoduje usprawnienie działania, ograniczenie kosztów administracji i zwiększenie przychodów w tym zakresie.

Na potrzeby systemu wyzwań stworzyliśmy również grupy badawcze. Są to gremia umożliwiające sprawną i efektywną komunikację pomiędzy badaczami we wszystkich instytutach, co daje właśnie efekt maksymalnej długości 15 dni roboczych podjęcia wyzwania rzuconego przez przedsiębiorcę z obszaru technicznego i technologicznego. Bardzo dziękuję i proszę o ewentualne pytania.

Przewodniczący poseł Sławomir Skwarek (PiS):

Dziękuję bardzo. Muszę powiedzieć, że bardzo mi się podobała konkluzja przedstawiona przez pana dyrektora Jarosława Oliwę, który powiedział, że 2021 r. to dobry rok dla nauki i szkolnictwa wyższego. Niemniej jednak poproszę też odpowiedź na pytanie pani poseł Dziemianowicz-Bąk, w jaki sposób rząd planuje zagwarantować, że środki z budżetu państwa na dotacje celowe będą wykorzystywane w sposób bardziej efektywny?

Dyrektor departamentu MEiN Jarosław Oliwa:

Dziękuję bardzo za to pytanie.

Wydaje nam się, że pomimo pewnego sporu na poziomie dyskusji z Najwyższą Izbą Kontroli, jednak gwarantujemy efektywność wydatkowania środków, jeśli chodzi o wszystkie dotacje celowe. Wszystkie zawierane są na podstawie umów szczegółowo określających sposób rozliczenia. Fakt, że sporadycznie zdarzają się sytuacje, w których rozliczenie następuje po terminie, powiem otwartym tekstem, wynika z bardzo obiektywnego powodu. Ustawa o finansach publicznych daje tak ekstremalnie krótki czas na rozliczenie tej dotacji celowej – 30 dni, że powoduje to, że de facto często nie jest możliwe dokonanie prawidłowego rozliczenia takiej dotacji celowej, zwłaszcza wtedy, kiedy samo rozliczenie pochodzące od beneficjenta nie jest sporządzone rzetelnie.

Trudno sobie wyobrazić, żebyśmy w takiej sytuacji odrzucili sprawozdanie i domagali się zwrotu dotacji celowej tylko z tego powodu, że pierwotny dokument, który przedstawił beneficjent, zawiera na przykład błędy rachunkowe, a my mamy zaledwie 30 dni. Interpretujemy ten przepis ustawy o finansach publicznych – 30 dni od prawidłowo złożonego sprawozdania z realizacji zadania publicznego w postaci dotacji celowej. Może się zatem zdarzyć, że beneficjent dostarcza po prostu rozliczenie w trakcie oceny. Ta ocena jest wielowymiarowa, wielopłaszczyznowa, dlatego że to są urzędnicy, którzy weryfikują po prostu kwoty na poszczególne fragmenty zadań, bo niejednokrotnie inwestycja czy projekt badawczy składają się z poszczególnych elementów. W związku z powyższym istotne jest, żeby zweryfikować, czy nie nastąpiło przekroczenie w poszczególnych elementach. Dwa – często te rozliczenia trafiają na zespół złożony z naukowców, który ocenia, czy rzeczywiście efekty realizacji tego projektu badawczego przyniosły efekty albo czy zostało to wykonane z należytą starannością.

Biorąc powyższe pod uwagę, co do zasady, w sytuacji, w której w taki sposób interpretujemy, że 30 dni od prawidłowo z przedstawionego rozliczenia, to można powiedzieć, że w 99,9% przypadków to rozliczenie następuje terminowo. Natomiast 30 dni od pierwotnego złożenia sprawozdania, mówiąc otwartym tekstem, to jest po prostu niewykonalne. Trudno sobie wyobrazić, żebyśmy przyjmowali nieprawidłowe rozliczenia tylko dlatego, że znajdujemy się pod presją czasu, albo żebyśmy domagali się z tego powodu zwrotu dotacji jako wykorzystanej niezgodnie z przeznaczeniem. Dziękuję bardzo.

Przewodniczący poseł Sławomir Skwarek (PiS):

Dziękuję za te wyjaśnienia. Mam nadzieję, że pani poseł Dziemianowicz-Bąk przeczyta protokół dzisiejszego posiedzenia i będzie usatysfakcjonowana tą odpowiedzią. Chciałem

się zapytać pań i panów posłów, czy mają jakieś pytania do części 28? Proszę, pani poseł Fabisiak.

Posel Joanna Fabisiak (KO):

Dziękuję. Pytanie do pani prezes NAWA. Chciałabym spytać, bo rozmawialiśmy – to było jakieś pół roku temu – o tym programie, który państwo przygotowaliście do przeprowadzania egzaminów z języka polskiego.

Z tego, co wiem, ale może się mylę, program nie jest wdrożony, zatem środki, które zostały wydatkowane, zostały... Nie chcę tego nazwać marnotrawstwem, ale wydaje mi się, że jeśli nie są wykorzystywane, to jaki był cel zrobienia tego programu? Przypomnę jeszcze, że była –za to już pani prezes nie odpowiada – przygotowana ustawa, bo w tej chwili jest przeszkoda prawna w postaci braku zapisu ustawowego o możliwości przeprowadzania egzaminów z języka polskiego online.

Przypomnę także, że ciągle niedostateczna jest liczba ośrodków przeprowadzających takie egzaminy w stosunku do popytu. Popyt jest mniej więcej trzykrotnie większy, a więc jest 7 tys. zdających na 20 tys. mających ochotę zdać taki egzamin. Jaki jest zatem powód, że państwu się nie udało przekonać ministra, aby dokonać tej banalnie drobnej zmiany w ustawie? Po prostu w ustawie trzeba dopisać, że jest możliwość przeprowadzenia egzaminu także w ten sposób.

Najważniejsze pytanie: czy państwo monitorowaliście, że program jest gotowy? Bo już pół roku temu słyszałam, że jest w takim pilotażu, a więc można go wdrażać, a wdrożony nie jest. Dziękuję bardzo.

Przewodniczący poseł Sławomir Skwarek (PiS):

Czy są jeszcze pytania ze strony posłów? Jeśli nie, to poproszę o odpowiedź. Nie widzę. To poproszę o odpowiedź na pytanie pani poseł Fabisiak.

Dyrektor NAWA Grażyna Żebrowska:

Bardzo dziękuję pani poseł Fabisiak za to pytanie. Wiem, że pani poseł bardzo leży na sercu dobro języka polskiego i możliwość zdawania egzaminów certyfikacyjnych znajomości języka polskiego zdalnie i online.

Odpowiadając może po kolei, ale od końca. Czy NAWA przekazywała informacje o gotowości systemu do ministerstwa? Tak, wielokrotnie. System jest gotowy, wymaga sprawdzenia, pilotażu, który będzie wykonywany w tym roku. Wcześniejsze sprawdzenia były poświęcone przede wszystkim częściom merytorycznym i one też wypadły pomyślnie. Mam nadzieję, że system zostanie wdrożony i będzie służył wszystkim, którzy chcą złożyć egzamin certyfikacyjny z języka polskiego.

Może jeszcze poproszę dyrektora Zofię Sawicką o więcej szczegółów na temat dotacji celowej, która została tam poświęcona i w jaki sposób została wydatkowana.

Zastępca dyrektora NAWA Zofia Sawicka:

To jeśli można, dopowiadając, wydatkowaliśmy w tym roku środki, które otrzymaliśmy na podstawie umów w ramach dotacji inwestycyjnej. To było 900 tys. zł z 2020 r. i 900 tys. zł z 2021 r. Wydatkowanie było niższe – 896 tys. zł z obu tych umów. Wykorzystano te środki na stworzenie systemu, który zawiera wszystkie funkcjonalności umożliwiające przeprowadzenie egzaminu certyfikacyjnego z języka polskiego w systemie tradycyjnym, systemie komputerowym i online.

Na ten rok – 2022 r. – w naszym planie działania zaplanowaliśmy przeprowadzenie jednego egzaminu. W związku z tym ustawa nie dopuszcza tej możliwości, to nie będzie egzamin państwowy, ale będzie to taki egzamin po prostu nasz. Jednocześnie będzie sprawdzał już na żywo z normalnymi kandydatami, którzy biorą udział w tym egzaminie, wszystkie funkcjonalności zbudowanego systemu. Myślę, że po tym testowym egzaminie przeprowadzanym przez NAWA egzamin państwowy, tylko jako egzamin z języka polskiego przeprowadzany przez Narodową Agencję Wymiany Akademickiej, będzie takim zapewnieniem, że ten system się nadaje do tego, żeby go także w sposób ustawowy uznać za możliwy do dopuszczenia do zdawania egzaminów państwowych.

Przewodniczący poseł Sławomir Skwarek (PiS):

Dziękuję bardzo wyjaśnienia. Jeszcze raz pani poseł Fabisiak.

Posel Joanna Fabisiak (KO):

Tylko drobna uwaga, panie przewodniczący, ale wydaje mi się, że...

Bardzo dziękuję za tę odpowiedź. Ona nie tylko skłania, ale w pewien sposób zobowiązuje nas, byśmy się tą sprawą zajęli. Powtórzę raz jeszcze – jeśli jest tak wielka grupa osób, które chciałyby zdawać... W tej grupie są na przykład obywatele innych krajów: Stanów Zjednoczonych, Kanady, którzy chcieliby uzyskać obywatelstwo, znają język i chętnie zdaliby egzamin, tylko nie mają takiej możliwości. Jest to grupa kilkunastu tysięcy ludzi.

Dzieją się rzeczy niezwykle. Ludzie wynajmują sobie informatyków, aby zdążyli o godzinie ósmej rano wejść, by mogli się zapisać na egzamin. Jeśli jest taka sytuacja, jeśli program jest gotowy, a my z jednej strony nie przeprowadzamy takich egzaminów... Rzeczywiście ustawa nie pozwala, ale zmiana ustawy jest nad wyraz prosta – jest to dopisanie, że jest taka możliwość. Może trzeba będzie także zmienić w ustawie o cudzoziemcach, ale nieraz zmieniamy bardzo trudne ustawy w ciągu kilku godzin.

Jakież jest zatem powód, aby tej ustawy nie zmienić, aby pobierać pieniądze? To jest spora suma: 680 zł za egzamin, więc i spory zysk dla resortu i dla państwa. Bardzo proszę zatem na marginesie naszej dyskusji o włączenie do planu pracy podkomisji właśnie tego zagadnienia. Dziękuję bardzo.

Przewodniczący poseł Sławomir Skwarek (PiS):

Dziękuję bardzo, pani poseł. Zapewne uwzględnimy pani wniosek. Porozmawiamy. Jeszcze pan zgłaszał się do dyskusji. Przy okazji proszę od razu o przedstawienie się.

Dyrektor departamentu NIK Piotr Prokopczyk:

Bardzo dziękuję. Piotr Prokopczyk, dyrektor Departamentu Nauki Oświaty i Dziedzictwa Narodowego Najwyższej Izby Kontroli. Jeżeli mógłbym jeszcze poruszyć dwie kwestie.

Odniosę się do wypowiedzi pana dyrektora Oliwy, który wskazywał na trudności w rozliczeniu, a raczej w zatwierdzeniu rozliczenia dotacji w terminie 30 dni. Rzeczywiście taki termin został wyznaczony na podstawie art. 152 ustawy o finansach publicznych. Stwierdziliśmy cztery takie przypadki. Tylko mówimy też o terminie już wydłużonym związku z ustawą o covid – przepraszam tak w skrócie to nazwę – do 60 dni.

Dostrzeżliśmy działania podejmowane przez ministerstwo, żeby te rozliczenia były jak najbardziej wiarygodne. Rzeczywiście ministerstwo prosiło o dodatkowe wyjaśnienia od podmiotów, które otrzymały dotacje. Niemniej jednak chciałbym podkreślić, że ustawa o finansach publicznych jednoznacznie wskazuje, że liczymy ten termin od przedstawienia rozliczenia. Interpretacja, która została tutaj przedstawiona, była dyskutowana dosyć szeroko na kolegium Najwyższej Izby Kontroli, gdzie rozpatrywane były zastrzeżenia właśnie w tym zakresie. Jednak kolegium Najwyższej Izby Kontroli stwierdziło, że ten przepis jest jednoznaczny i nie uprawnia do takiej interpretacji. To jest jedna rzecz.

Natomiast kwestia, która została podniesiona przez panią poseł Fabisiak, jeżeli chodzi o egzaminy poświadczające znajomość języka polskiego, to informacje o wynikach kontroli – mówimy o wykonaniu budżetu państwa w części 28, 30, 67 – są na str. 40, zawarliśmy tam też ustalenia innych kontroli. Najwyższa Izba Kontroli przeprowadziła na przełomie 2021 r. i 2022 r. kontrolę problemową pod nazwą egzaminy poświadczające znajomość języka polskiego. Objęto nią lata 2019–2020. Odnieśliśmy się czy też zweryfikowaliśmy, jak wygląda sytuacja, jeżeli chodzi o organizację egzaminów poświadczających znajomość języka polskiego. Kontrola odbywała się zarówno w Państwowej Komisji do spraw Poświadczania Znajomości Języka Polskiego Jako Obcego, jak i w Narodowej Agencji Wymiany Akademickiej.

Może nie będę przytaczał całości, ale dla zobrazowania wyników naszej kontroli przywołam ważną rzecz, która została stwierdzona: komisja nie gromadziła danych dotyczących liczby chętnych do przystąpienia do egzaminu z języka polskiego jako obcego, co zdaniem NIK nie pozwalało na liczbowe oszacowanie potrzeb tego systemu. Niemniej jednak, biorąc pod uwagę limit miejsc na egzamin, a także jego szybkie wyczerpywanie się – 10, 15 minut po rozpoczęciu rejestracji – system ten nie był adekwatny do potrzeb. Na dysfunkcjonalność systemu wskazywała również Komisja,

zwracając się z propozycjami zmian systemowych do ministra właściwego do spraw nauki i szkolnictwa wyższego. Całość jest na str. 40–42 informacji. Można się też oczywiście zapoznać z ustaleniami dotyczącymi tej kwestii. Dziękuję bardzo.

Przewodniczący poseł Sławomir Skwarek (PiS):

Dziękuję za dopowiedzenie, za uzupełnienie. Rozumiem, że wyczerpaliśmy pkt 1–3. Przechodzimy do pkt 4. Jest nim Polska Akademia Nauk. Proszę o zabranie głosu przez kanclerza Polskiej Akademii Nauk pana Tadeusza Latałę.

Kanclerz Polskiej Akademii Nauk Tadeusz Latała:

Szanowny panie przewodniczący, Wysoka Komisjo, szanowni państwo, wydatki na działalność Polskiej Akademii Nauk określone w ustawie budżetowej na 2021 r. wyniosły 91 832 tys. zł. Obejmowały wydatki zapisane w dziale 730 – Szkolnictwo wyższe i nauka w kwocie 91 827 tys. zł i w dziale 752 – obrona narodowa w kwocie 5000 zł.

W roku 2021/2022 akademia wydatkowała w ramach dotacji zapisanych w dziale 730 – 88 508 tys. zł, co stanowi 96,5% planu, z tego w formie dotacji podmiotowej – 86 046 tys. zł, dotacji celowej na inwestycje w obiektach zabytkowych – 1753 tys. zł, dotacji celowej na pozostałe inwestycje – 733 tys. zł, dotacji celowej na zadania w zakresie kształcenia – 48 tys. zł. Oprócz wyżej wymienionych wydatków suma 2188 tys. zł, zapisana w rozdziale 73095 – Pozostała działalność, przewidziana na realizację programu stypendialnego PASIFIC w wysokości 188 tys. zł oraz na cyfryzację procesów back office w Polskiej Akademii Nauk, została uwzględniona w wykazie wydatków niewygasających z upływem 2021 r.

Środki dotacji podmiotowej akademia wydatkowała w pierwszej kolejności na finansowanie działalności organów i korporacji uczonych Polskiej Akademii Nauk w kwocie 15 712 tys. zł. W ramach tej kwoty 3139 tys. zł zostało wydatkowane na zadania ściśle związane z upowszechnieniem i promocją nauki. Po drugie, działalność pomocniczych jednostek naukowych i innych jednostek organizacyjnych akademii to kwota 40 290 tys. zł. Środki w tej części zostały wydatkowane na finansowanie działalności placówek naukowych nieposiadających osobowości prawnej, pomocniczych jednostek naukowych i innych jednostek organizacyjnych akademii. Dotację podmiotową otrzymało 18 z 19 jednostek funkcjonujących w ramach Polskiej Akademii Nauk.

Pozostała działalność to kwota 30 044 tys. zł. Do tej pozycji zakwalifikowano część dotacji podmiotowej, która przeznaczona była na: finansowanie działalności kancelarii akademii – 23 119 tys. zł, programu stypendialnego PASIFIC – 3061 tys. zł, współpracy naukowej z zagranicą realizowanej przez akademię, w tym składki do organizacji międzynarodowych – 1594 tys. zł oraz dofinansowanie działalności międzynarodowego Instytutu Biologii Molekularnej i Komórkowej w części obejmującej bieżącą eksploatację budynków stanowiących siedzibę tego instytutu oraz koszty utrzymania administracji i obsługi technicznej w wysokości 1274 tys. zł.

W ramach dotacji celowych na inwestycje w łącznej wysokości 2486 tys. zł zrealizowano inwestycje w obiektach zabytkowych na kwotę 1753 tys. zł. Przeznaczono ją m.in.: na budowę dużego nowego magazynu książek w przyziemiach w Pałacu Działyńskich, gdzie oczywiście funkcjonuje Biblioteka Kórnicka Polskiej Akademii Nauk – to była kwota 837 tys. zł; przebudowę ogrodzenia przy Pałacu Działyńskich w Poznaniu, w którym między innymi mieści się siedziba oddziału Polskiej Akademii Nauk – 566 tys. zł; wykonanie izolacji przeciwwilgociowej murów, ścian piwnic pałacu w Jabłonie, gdzie funkcjonuje jedna z jednostek akademii – 350 tys. zł.

Pozostałe inwestycje na sumę 733 tys. zł to między innymi zakup księgozbioru Kazimierza Sabbata dla Biblioteki Kórnickiej za 135 tys. zł, zakupy sprzętu informatycznego i sieciowego w kancelarii na kwotę 598 tys. zł. Dotację celową na kształcenie wydatkowano z kwoty po zmianach 48 tys. zł. To były stypendia dla osób z Białorusi, które rozpoczęły kształcenie w szkołach doktorskich, instytutach Polskiej Akademii Nauk. To była oczywiście inicjatywa podjęta jeszcze po tym trudnym momencie po wyborach na Białorusi.

Wydatki niewygasające, tak jak wspomniałem wcześniej, z 2020 r. – 1100 tys. zł – były wydatkowane w 2021 r. To byłoby z grubsza tyle. Szanowni państwo, jeżeli będą jakieś pytania, to uprzejmie proszę. Dziękuję.

Przewodniczący poseł Sławomir Skwarek (PiS):

Dziękuję. To za chwilę. Najpierw poproszę o zabranie głosu panią poseł Joannę Fabisiak, która jest koreferentem do tej części budżetowej.

Poseł Joanna Fabisiak (KO):

Bardzo dziękuję. Cóż, wiecie państwo, kwoty przyznane można uznać za kwoty średniej wielkości czy też nieduże. Wydatkowane zostały zgodnie z planem. Wydatkowane zostały w 96,5%, zatem to można uznać za stan satysfakcjonujący.

Jakie pytania? Pytania rodzą się w związku z pewnymi niezbędnymi potrzebami stojącymi przed polską nauką. Z tego też powodu pozwolę sobie zadać pytania dotyczące działalności upowszechniającej i promującej naukę. Szanowni państwo, niewielka suma była przeznaczona na ten cel. Niemniej wydaje się, że nawet ta niewielka suma została wykorzystana niezupełnie zgodnie z jej przeznaczeniem. Jeśli to mają być działania upowszechniające, promujące naukę, to pytanie pierwsze, czy ekspertyza dotycząca pandemii oraz jej skutków zdrowotnych i demograficznych... Te demograficzne podobno nie najgorzej wypadły, zdrowotne nie najlepiej, ale co to ma wspólnego z upowszechnianiem nauki? Wiem, że wszystko można podciągnąć pod wszechobecną pandemię, ale nie wydaje się to słuszne. To pytanie pierwsze.

Drugie pytanie dotyczy czasopism. Bardzo dobrze, że czasopisma naukowe były wydawane. To jest faktyczna promocja, przy czym chciałabym spytać znów konkretnie, jakie są, jaką liczbę punktów otrzymują? Proszę podać średnio, bo przy 36 trudno wymieniać wszystkie czasopisma. Jaka jest punktacja za publikację w polskich czasopismach PAN-owskich, tych z komitetów PAN-owskich? To jest niezmiernie istotne. To jest jedno pytanie. Drugie to jaki jest procent publikacji zagranicznych w tych czasopismach?

Wreszcie właściwie moje ostatnie pytanie dotyczy samych wynagrodzeń. Jak rozumiem, to takie pytanie upewniające – wynagrodzenia uśrednione to są wynagrodzenia brutto, oczywiście? Jeśli uznamy, że są to wynagrodzenia brutto, a tak należy sądzić, to trzeba przyznać, że chyba nie są to wynagrodzenia w pełni motywujące. To byłby wniosek najogólniejszy z całej analizy tego materiału.

Robimy więc to, co robiliśmy, czyli na zasadzie pewnego powtarzania corocznego. Niekoniecznie są to działania służące nauce. Dałam ten jeden przykład – będę prosić o wyjaśnienie. Wreszcie jako drugie, rozumiem, że te średnie wynagrodzenia placówek zagranicznych, wyższe niż w samej Polskiej Akademii Nauk, wynikają z faktu, że – może to nie zabrzmiało dobrze – stopa życiowa jest wyższa w krajach Europy Zachodniej. A tu poza Kijowem chyba pozostałe placówki, bo i Wiedeń, i Rzym, i Paryż, i Berlin to są właśnie... To jest powód nieco wyższego wynagrodzenia. To jest zatem moja ostatnia uwaga.

Jestem za pozytywnym zaopiniowaniem tej części budżetowej z jednoczesnym wnioskiem, panie przewodniczący, o rozmowy z perspektywą wynagrodzeń w Polskiej Akademii Nauk. Spotykaliśmy się już z różnymi pomysłami – były pomysły na reformę tejże bardzo godnej instytucji, ale z pewnością pewne myślenie strukturalne byłoby słuszne. W tym myśleniu strukturalnym powinno być także myślenie o możliwościach należytych uposażeń dla tej właśnie grupy pracowników. Dziękuję bardzo.

Przewodniczący poseł Sławomir Skwarek (PiS):

Dziękuję, pani poseł. Perspektywa to, jak rozumiem, przyszłość, natomiast tu i teraz poproszę pana kanclerza o zwięzłą odpowiedź na pytania pani poseł.

Kanclerz PAN Tadeusz Latała:

Panie przewodniczący, Wysoka Komisjo, oczywiście nie mam przy sobie danych, które umożliwiłyby mi zaprezentowanie jakiegoś średniego impaktu czasopism wydawanych na platformie Polskiej Akademii Nauk.

Chciałbym jednak zwrócić uwagę na rzecz następującą – badania naukowe prowadzone są w instytutach naukowych Polskiej Akademii Nauk. Działalność publikacyjna

realizowana przez instytuty to jest właśnie ta działalność, którą można by mierzyć, chociażby jakimś *impact factorem*, który jest jakimś obrazem tego, jak cenne czy jak ważne jest czasopismo, jaki ma wpływ na całe środowisko naukowe. Natomiast to, co dzieje się w samej akademii, rozumianej jako osoba prawna – mówimy to w szczególności o działalności komitetów naukowych – to jest działalność o charakterze bardziej upowszechniającym naukę.

Poza wyjątkami to nie są czasopisma, o których tu wspominałem, które zawierają wynik pracy pojedynczych naukowców czy grup badawczych. To dzieje się w instytutach Polskiej Akademii Nauk i ta działalność oczywiście jest mierzalna. Nie pamiętam, chyba trzy czy cztery lata temu prezes Polskiej Akademii Nauk dokonał takiego opracowania czy zostało przygotowane w akademii takie opracowanie całej działalności publikacyjnej Polskiej Akademii Nauk. To zestawienie pokazało, że Polska Akademia Nauk – jeżeli chodzi o ten wynik publikacyjny – jest jedną z najważniejszych instytucji w kraju. Działalność publikacyjna jest na poziomie czy nawet przewyższa wynik publikacyjny największych uniwersytetów funkcjonujących w Polsce. Jeżeli więc mówimy o działalności publikacyjnej, to musimy rozróżnić tę, która jest wynikiem działalności badawczej, naukowej, od czasopism, które pełnią rolę społeczną, upowszechniającą.

Tak jak powiedziałem – komitety Polskiej Akademii Nauk w 2021 r. wydawały łącznie 36 czasopism naukowych. To jest działalność, która jest finansowana ze środków przeznaczanych czy ujmowanych w części 67 ustawy budżetowej. Instytuty Polskiej Akademii Nauk są finansowane z części 28, o czym wspomniał pan dyrektor Oliwa w swoim wystąpieniu. Tak?

Przewodniczący poseł Sławomir Skwarek (PiS):

Rozumiem, że pani poseł chciałaby jeszcze bardzo krótkie pytanie, ale żebyśmy nie przedłużali, bo posłowie mają dzisiaj jeszcze szereg posiedzeń komisji. Ja mam osiem.

Posel Joanna Fabisiak (KO):

Ja również mam jeszcze pięć.

Bardzo krótko, nie pytanie, a prośba. Ponieważ będziemy na ten temat rozmawiali na posiedzeniu Komisji w czwartek, będę bardzo prosiła pana kanclerza o informacje na piśmie. Dział jest jasno sformułowany: „działalność upowszechniająca i promująca naukę”. Jeśli jest 36 czasopism, to ich... To, o czym pan mówi, jest dla mnie absolutnie oczywiste, proste. Jeśli mamy upowszechnić naukę, to tych 36 czasopism coś musi robić, przecież nie wymieniają się informacjami, co się dzieje, bo 36 nie jest potrzebne. Będę zatem prosiła przed czwartkiem o informacje na piśmie – jakie to są czasopisma, jakie tam są treści i wreszcie dokładny wykaz tych działań na rzecz upowszechniania polskiej nauki za granicą. Jeśli nie będziemy tego robili skutecznie, nadal polska nauka będzie na tym bardzo niskim miejscu. Nie wymienię go, ale jest niesatysfakcjonujące. Będę zatem prosiła o odpowiedź, o informację na piśmie, ale przed czwartkiem, byśmy w czwartek mogli już rozmawiać o konkretach. Dziękuję serdecznie.

Przewodniczący poseł Sławomir Skwarek (PiS):

Pan kanclerz na pewno zrozumiał prośby pani poseł i zapewne przygotuje. Dziękuję bardzo.

Przechodzimy do pkt 5 i 6. To część budżetowa 30 – Oświata i wychowanie wraz z rezerwą celową z pozycji 29. Proszę o zabranie głosu przez przedstawiciela Ministerstwa Edukacji i Nauki.

**Zastępca dyrektora Departamentu Budżetu i Finansów Ministerstwa Edukacji i Nauki
Konrad Hodzyński:**

Szanowny panie przewodniczący, szanowni państwo, Konrad Hodzyński, zastępca dyrektora w Departamencie Budżetu i Finansów w Ministerstwie Edukacji i Nauki.

Pozwolę sobie przedstawić realizację budżetu w części 30. Zacznę od dochodów w części 30 – Oświata i wychowanie. Plan dochodów został określony w wysokości 7732 tys. zł w ustawie z dnia 1 października 2021 r. o zmianie ustawy budżetowej na rok 2021. Dochody te nie uległy zmianie. Natomiast ostatecznie dochody zrealizowano w wysokości 8459 tys. zł. Główne wpływy to dochody z opłat egzaminacyjnych oraz opłat za wydanie

świadectw, dyplomów, zaświadczeń, certyfikatów i ich duplikatów uzyskanych przez okręgowe komisje egzaminacyjne oraz przez Ministerstwo Edukacji i Nauki, jak również wpływy z różnych opłat, między innymi za dopuszczenie podręczników do użytku szkolnego.

Jeśli chodzi o wydatki, to w ustawie budżetowej wydatki w części 30 – Oświata i wychowanie zaplanowano w kwocie 469 871 tys. zł. Plan został zwiększony na podstawie nowelizacji ustawy budżetowej na 2021 r. w łącznej wysokości 14 700 tys. zł. Natomiast uwzględniając zwiększenia w trakcie realizacji budżetu oraz nowelizację ustawy budżetowej, ostatecznie plan ukształtował się na poziomie 659 099 tys. zł i został zrealizowany w kwocie 545 349 tys. zł. Dodatkowo w wykazie wydatków niewygasających z upływem 2021 r. zostały ujęte środki w wysokości 60 178 tys. zł. Najwyższe wydatki – ponad 89% ogółu wydatków realizowanych w części 30 – zostały poniesione w ramach działu 801 – Oświata i wychowanie. Plan wydatków po zmianach w tym dziale wyniósł 593 371 tys. zł, a wykonany został w kwocie 484 754 tys. zł.

Ponadto wydatki realizowane były jeszcze w sześciu działach klasyfikacji budżetowej. W dziale 750 – Administracja publiczna zrealizowano wydatki w wysokości 46 126 tys. zł z przeznaczeniem na finansowanie zadań związanych z funkcjonowaniem Ministerstwa Edukacji i Nauki oraz na współfinansowanie projektów z udziałem środków Unii Europejskiej. W dziale 752 – Obrona narodowa wydatkowano 12 tys. zł z przeznaczeniem na realizację przedsięwzięć szkoleniowych oraz zakup sprzętu.

W dziale 851 – Ochrona zdrowia wydatkowano 865 tys. zł na realizację zadań wynikających z ustawy o zdrowiu publicznym. Tu środki zostały przeznaczone na dotacje dla podmiotów wyłonionych w ramach otwartego konkursu ofert realizujących zadania w ramach „Narodowego programu zdrowia na lata 2021–2025”. Było to działanie dotyczące realizacji projektów i programów edukacyjnych, wychowawczych, interwencyjnych oraz profilaktycznych, opartych na podstawach naukowych; programów profilaktyki uniwersalnej, wskazującej i selektywnej.

W dziale 853 – Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej wydatkowano kwotę 925 tys. zł na organizację i przeprowadzenie kursów języka polskiego i adaptacji w społeczeństwie polskim dla repatriantów i członków ich najbliższych rodzin. W dziale 854 – Edukacyjna opieka wychowawcza wydatkowano kwotę 1963 tys. zł, które zostały przeznaczone na wsparcie działań skierowanych do dzieci i młodzieży oraz promowanie współpracy między szkołami i organizacjami pozarządowymi oraz na wypłatę stypendiów ministra właściwego do spraw oświaty i wychowania dla uczniów uzyskujących wybitne osiągnięcia edukacyjne. W ostatnim dziale 921 – Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego, w którym realizowane były wydatki w części 30, wydatkowano kwotę 10 703 tys. zł na dotację podmiotową z budżetu państwa dla instytucji kultury Centrum Nauki Kopernik.

Jeśli chodzi o wydatki budżetu środków europejskich w części 30, to w ustawie budżetowej zaplanowano wydatki w wysokości 227 584 tys. zł. Plan wydatków po zmianach, uwzględniający również zwiększenia z rezerw celowych budżetu państwa, wyniósł 232 957 tys. zł i zrealizowany został w kwocie 219 949 tys. zł, co stanowi 94% planu. Powyższe środki zostały przeznaczone na realizację projektów w ramach programu operacyjnego „Wiedza edukacja rozwój na lata 2014–2020” oraz programu operacyjnego „Polska cyfrowa na lata 2014–2020”. Dziękuję.

Przewodniczący poseł Sławomir Skwarek (PiS):

Dziękuję bardzo. Tak się składa, że od trzech lat jestem posłem koreferentem do tej części. W związku z powyższym stosowny wniosek złożę na posiedzeniu Komisji. Teraz chciałbym poprosić pana dyrektora Piotra Prokopczyka o zabranie głosu do tej części budżetowej.

Dyrektor departamentu NIK Piotr Prokopczyk:

Bardzo uprzejmie dziękuję. Podobnie jak w przypadku części 28 i 67 Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie oceniła wykonanie budżetu państwa w części 30 – Oświata i wychowanie.

W ramach kontroli budżetowej kontrolą objęliśmy 17,8% zrealizowanych w części 30 wydatków. Mówimy tu o kwocie ponad 146 919 tys. zł z budżetu państwa, jak również z budżetu środków europejskich. W wyniku tej kontroli stwierdziliśmy, że wydatki zostały poniesione z zachowaniem zasad gospodarowania środkami publicznymi, określonych w przepisach o finansach publicznych. Nie stwierdzono niecelowego i niegospodarnego wydatkowania środków.

Jeżeli chodzi o prawidłowość sporządzania łącznych sprawozdań budżetowych oraz sprawozdań w zakresie operacji finansowych za czwarty kwartał 2021 r., to również w części 30 – Oświata i wychowanie wydajemy pozytywną opinię. Dodatkowo chciałbym podkreślić, że sprawozdania łączne, jak również sprawozdania jednostkowe zostały sporządzone terminowo i prawidłowo pod względem rachunkowym. Kwoty wykazane w sprawozdaniach jednostkowych kontrolowanej jednostki oraz dysponenta głównego były zgodne z danymi wynikającymi z ewidencji księgowej, a przyjęty system kontroli zarządczej zapewnia w sposób racjonalny prawidłowość sporządzania sprawozdań budżetowych, w tym z budżetu środków europejskich, sprawozdań w zakresie operacji finansowych, z uwzględnieniem sprawozdań urzędu obsługującego ministra. Dziękuję bardzo.

Przewodniczący poseł Sławomir Skwarek (PiS):

Bardzo dziękuję. Czy ktoś z pań i panów posłów chciałby zabrać głos? Jeśli nie, to przejdziemy do pkt 7 i 8. Są to subwencje ogólne dla jednostek samorządu terytorialnego i rezerwy celowe w pozycjach 11, 26, 52. Proszę o zabranie głosu przez przedstawiciela Ministerstwa Edukacji i Nauki.

Dyrektor Departamentu Współpracy z Samorządem Terytorialnym Ministerstwa Edukacji i Nauki Jerzy Jakubczuk:

Szanowny panie przewodniczący, szanowni państwo, Jerzy Jakubczuk, dyrektor Departamentu Współpracy z Samorządem Terytorialnym w Ministerstwie Edukacji i Nauki. Pozwolę sobie przedstawić informacje na temat wykonania części oświatowej subwencji ogólnej dla jednostek samorządu terytorialnego za 2021 r.

Subwencja oświatowa jest dominującą formą finansowania zadań z zakresu oświaty i wychowania oraz edukacyjnej opieki wychowawczej. Jej wysokość określono w ustawie budżetowej na 2021 r. w kwocie 52 035 758 tys. zł. Kwota ta była wyższa w stosunku do wysokości subwencji oświatowej w 2020 r. o 1 900 000 tys. zł, tj. o 3,7%. W trakcie realizacji budżetu kwota subwencji uległa zwiększeniu o 1187 000 tys. zł, czyli do kwoty 52 222 758 tys. zł. To zwiększenie miało związek z finansowaniem zajęć wspomagających uczniów w utrwalaniu wiadomości i umiejętności z wybranych obowiązkowych zajęć edukacyjnych z zakresu kształcenia ogólnego.

Ostatecznie kwota subwencji na 2021 r. była wyższa o 2 066 000 tys. zł w stosunku do kwoty subwencji z 2020 r., co stanowiło wzrost o 4,1%. Wysokość kwoty subwencji na 2021 r. ustalano stosownie do przepisów art. 28 ust. 1 ustawy o dochodach jednostek samorządu terytorialnego. Podziału części oświatowej subwencji dla poszczególnych jednostek samorządu w ubiegłym roku dokonano na podstawie przepisów rozporządzenia ministra edukacji i nauki z 18 grudnia 2020 r. w sprawie sposobu podziału części oświatowej subwencji ogólnej dla jednostek samorządu terytorialnego w 2021 r. Wyliczony w ramach tego podziału finansowy standard „A”, czyli kwota subwencji przypadająca na ucznia przeliczeniowego, wynosił 6069,38 zł. W stosunku do wysokości tego standardu z 2020 r. uległ on zwiększeniu o 2,6%.

Z podziału algorytmem subwencji oświatowej była wyłączona ustawowa rezerwa subwencji. Pierwotnie wynosiła ona prawie 208 144 tys. zł. W trakcie wykonywania budżetu wysokość rezerwy subwencji oświatowej zwiększono łącznie o 194 700 tys. zł, z czego 187 000 tys. zł dotyczyło właśnie finansowania zajęć wspomagających, o których wcześniej wspominałem. Z kolei 7000 tys. zł pochodziło ze zmniejszeń subwencji oświatowej dla jednostek samorządu terytorialnego, gdzie stwierdzono błędy w wykazywaniu danych w systemie informacji oświatowej.

Jeśli chodzi o podział rezerwy subwencji oświatowej, czyli tej kwoty prawie 403 000 tys. zł łącznie po zmianach, to w ramach rezerwy subwencji oświatowej

przeznaczono 149 900 tys. zł na sfinansowanie zajęć wspomagających dla uczniów w utrwalaniu wiadomości i umiejętności z wybranych obowiązkowych zajęć edukacyjnych. Środki na ten cel przekazano 2764 samorządom. Drugie istotne zadanie to dofinansowanie wzrostu zadań szkolnych i pozaszkolnych, polegającego na zwiększeniu się liczby uczniów w trakcie realizacji budżetu. Na to zadanie z rezerwy subwencji oświatowej przeznaczono kwotę ponad 132 600 tys. zł, a środki skierowano do 666 samorządów. Ponadto z rezerwy subwencji oświatowej dofinansowane było wyposażenie w pomoce dydaktyczne niezbędne do realizacji podstawy programowej z przedmiotów przyrodniczych w szkołach podstawowych. Tutaj zaangażowano kwotę ponad 72 800 tys. zł, a środki przekazano 698 samorządom. Prawie 32 000 tys. zł przeznaczono na dofinansowanie odpraw dla zwalnianych nauczycieli.

Następnie istotną pozycję stanowiło jeszcze wyposażenie w sprzęt szkolny i pomoce dydaktyczne zarówno nowych pomieszczeń do nauki oddawanych do użytku, jak i pomieszczeń pozyskanych w wyniku adaptacji. W przypadku tego pierwszego zadania przeznaczono ponad 9000 tys. zł, drugiego – ponad 8000 tys. zł, łącznie – ponad 17 000 tys. zł dla 401 jednostek samorządu. Na korektę błędów statystycznych przeznaczono niewielką kwotę – 58 tys. zł. To odsetek... W łącznej kwocie rezerwy zaledwie 0,01%.

Na dofinansowanie innych zadań o jednorazowym charakterze przeznaczono kwotę 360 tys. zł. Było to dofinansowanie dwóch samorządów powiatowych, w przypadku których w szkołach zorganizowanych w podmiotach leczniczych powstały nowe jednostki, które rozpoczęły działalność od 1 września 2020 r., ponieważ w przypadku szkół zlokalizowanych w szkołach przyszpitalnych i przysanatoryjnych do podziału subwencji bierzemy dane historyczne w układzie średniorocznym. Jeszcze wtedy tych szkół nie było, więc musieliśmy sfinansować to zadanie samorządom z rezerwy oświatowej.

Ostatecznie, patrząc na wykonanie subwencji na koniec grudnia 2021 r., wydatkowano łączną kwotę 52 222 758 tys. zł, z czego do gmin trafiło 44,7% tej kwoty, do powiatów – 19,5%, do miast na prawach powiatu – 34,6%, a do samorządów szczebla wojewódzkiego – 1,3%. Kwota subwencji oświatowej została w 100% rozdysponowana. Dziękuję bardzo.

Przewodniczący poseł Sławomir Skwarek (PiS):

Bardzo dziękuję. Jak dobrze pamiętam, tradycyjnie koreferentem do tej części jest pani poseł Agnieszka Górską. Proszę bardzo.

Poseł Agnieszka Górską (PiS):

Szanowny panie przewodniczący, szanowni państwo, zaproszeni goście, po analizie otrzymanych dokumentów wnoszę o pozytywną opinię dotyczącą wykonania budżetu w zakresie przedstawionym przed chwileczką, czyli części 82 subwencji ogólnej dla jednostek samorządu terytorialnego.

Z analizy dokumentów wynika, iż wydatki zostały poniesione zgodnie z wymogami prawnymi, co potwierdziła również Najwyższa Izba Kontroli. Były większe w stosunku do ubiegłego roku. Od kilku lat ten trend się utrzymuje. Zapewniło to realizację zaplanowanych inwestycji czy też podwyżek chociażby wynagrodzeń, ale również i innych wydatków.

Niemniej jednak mam jedno pytanie dotyczące przedszkoli, ponieważ wiemy, że zwiększyła się dostępność wychowania przedszkolnego. Jak wygląda sytuacja na dzień dzisiejszy, chociażby w porównaniu do ubiegłego roku? Drugie pytanie odnośnie do odpraw emerytalnych dla nauczycieli, też w porównaniu do ubiegłego roku – jak ta sytuacja się przedstawia? To na razie tyle, dziękuję.

Przewodniczący poseł Sławomir Skwarek (PiS):

Dziękuję bardzo, pani poseł. Czy ewentualne skargi, wnioski, zażalenia ze strony NIK? Pani dyrektor. Proszę bardzo.

Pełniąca obowiązki wicedyrektor Departamentu Administracji Publicznej Najwyższej Izby Kontroli Agnieszka Klimowicz:

Agnieszka Klimowicz, pełniąca obowiązki wicedyrektora Departamentu Administracji Publicznej.

Panie przewodniczący, szanowni państwo, Najwyższa Izba Kontroli oceniła pozytywnie wykonanie budżetu państwa w 2021 r. w części 82 – subwencje ogólne dla jednostek samorządu terytorialnego, w której część oświatowa stanowi ponad 63% wydatków. Nie wydawaliśmy odrębnej oceny w zakresie części oświatowej. W ocenie Najwyższej Izby Kontroli minister finansów, wykonując budżet państwa w 2021 r., w części 82 rzetelnie i zgodnie z przepisami dokonał wyliczeń poszczególnych części subwencji ogólnej należnych jednostkom samorządu terytorialnego, przekazał środki poszczególnych części subwencji ogólnej, w tym części oświatowej, oraz prawidłowo rozdysponował rezerwy subwencji ogólnej do jednostek samorządu terytorialnego. W badanej próbie wydatków nie stwierdzono nieprawidłowości.

Część oświatowa subwencji ogólnej została przekazana wszystkim jednostkom samorządu terytorialnego w łącznej kwocie ponad 52 000 000 tys. zł, w tym 402 800 tys. zł z tytułu rozdysponowania rezerwy oświatowej. Łączna kwota wydatków była zgodna z planem i, tak, jak powiedział pan dyrektor, o 4,1% wyższa niż w roku poprzednim. W 2021 r. minister finansów wydał 46 decyzji zmniejszających kwoty części oświatowej subwencji ogólnej na łączną kwotę ponad 7000 tys. zł, w tym 12 gminom i 34 powiatom. Kwoty zostały potrącone z kolejnych rat części oświatowej subwencji ogólnej i zwiększyły rezerwę części oświatowej.

Szczegółowe badanie siedmiu wybranych decyzji ministra w sprawie zmniejszenia jednostkom samorządu terytorialnego części oświatowej subwencji ogólnej wykazało, że decyzje te zostały wydane prawidłowo, bez zbędnej zwłoki i zgodnie z obowiązującymi procedurami, a korekt dokonano w związku ze stwierdzeniem błędnych danych w systemie informacji oświatowej. Rezerwa oświatowa wydzielona z części oświatowej subwencji ogólnej na 2021 r. w wysokości ponad 208 000 tys. zł w trakcie roku została zwiększona o kwotę ponad 194 000 tys. zł ze środków pochodzących z rezerw celowych w pozycjach 52 i 36 oraz zasilona środkami ze zmniejszeń części oświatowej subwencji ogólnej na 2021 r.

Środki z rezerwy zostały terminowo rozdysponowane na podstawie 16 wniosków ministra edukacji i nauki w oparciu o zaakceptowane przez Zespół do Spraw Edukacji, Kultury i Sportu Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego kryteria podziału rezerwy części oświatowej subwencji ogólnej na 2021 r.

To wszystko w zakresie subwencji ogólnej. Jeżeli można, to proponuję oddać głos panu dyrektorowi Prokopczykowi w sprawie rezerw. Dziękuję.

Przewodniczący poseł Sławomir Skwarek (PiS):

Jeśli pan dyrektor ma taką wolę.

Dyrektor departamentu NIK Piotr Prokopczyk:

Bardzo dziękuję. Postaram się odnieść do tego syntetycznie. Bardzo dziękuję za oddanie głosu.

Jeżeli chodzi o rezerwy celowe w pozycji 11 – Stypendia Prezesa Rady Ministrów dla uczniów szczególnie uzdolnionych, mówimy tu o wysokości rozdzielonych rezerw na podstawie decyzji ministra finansów. Była to kwota 21 692 tys. zł. W ramach tej rezerwy celowej badaniem objęto 502 tys. zł. Nieprawidłowości nie stwierdzono.

Jeżeli chodzi o rezerwę celową pozycję 26 – Środki na wyrównywanie szans edukacyjnych dzieci i młodzieży, zapewnienie uczniom objętym obowiązkiem szkolnym dostępu do bezpłatnych podręczników, materiałów edukacyjnych i materiałów ćwiczeniowych, realizację programu rządowego „Aktywna tablica”, a także programów rządowych z zakresu edukacji patriotycznej i obywatelskiej dzieci i młodzieży, mówimy o wysokości podzielonych na podstawie decyzji ministra finansów rezerw w kwocie 776 210 tys. zł.

Jeżeli chodzi o badanie, to objęliśmy nim kwotę 149 269 100 zł. W ramach kontroli w Zachodniopomorskim Urzędzie Wojewódzkim w Szczecinie stwierdzono, że wojewoda z opóźnieniem podjął decyzję w sprawie zablokowania kwoty 14 tys. zł pochodzącej z rezerwy celowej z uwagi na nadmiar posiadanych środków. Poza tym przypadkiem nieprawidłowości nie stwierdzono.

Była też jeszcze przedstawiona rezerwa celowa pozycja 29 – Podwyższenie wynagrodzenie nauczycieli zatrudnionych w szkołach i placówkach oświatowych prowadzonych przez organy administracji rządowej. To we wcześniejszych punktach. W ramach tej rezerwy celowej wysokość podzielonych rezerw na podstawie decyzji ministra finansów wyniosła 63 152 800 zł. W ramach kontroli budżetowej kontrolą objęto 26 300 zł. W ramach kontroli NIK w 41. Bazie Lotnictwa Szkolnego w Dęblinie wykazano nieprawidłowe rozliczenie środków z rezerwy celowej w kwocie ponad 10 tys. zł. Jednak stwierdzona nieprawidłowość nie wpłynęła na pozytywną ocenę wykonania planu finansowego wydatków w tej bazie.

Ostatnia rezerwa celowa, pozycja 52 – Zwiększenie dostępności wychowania przedszkolnego. Mówimy tutaj o kwocie w wysokości podzielonych rezerw na podstawie decyzji ministra finansów w kwocie 1 583 995 600 zł. W ramach tej rezerwy celowej badaniem objęliśmy w kontroli budżetowej kwotę w wysokości 573 361 tys. zł. W ramach kontroli w Zachodniopomorskim Urzędzie Wojewódzkim w Szczecinie stwierdzono, że wojewoda z opóźnieniem podjął decyzję w sprawie zablokowania kwoty 1500 zł pochodzącej z tej rezerwy. Poza wymienionym przypadkiem nie stwierdzono nieprawidłowości w zakresie wykorzystania środków z rezerwy celowej w pozycji 52. Bardzo uprzejmie dziękuję.

Przewodniczący poseł Sławomir Skwarek (PiS):

Również dziękuję. Jeśli nie usłyszę i nie zobaczę zgłoszeń ze strony pań i panów posłów, to sprawnie przejdziemy do ostatniego punktu. To część 85 – Budżety województw. Proszę o zabranie głosu...

Posel Agnieszka Górska (PiS):

Jeszcze odpowiedź na moje pytanie, panie przewodniczący. Pan dyrektor.

Przewodniczący poseł Sławomir Skwarek (PiS):

Jest pan dyrektor. Tak, proszę bardzo.

Dyrektor departamentu MEiN Jerzy Jakubczuk:

Bardzo dziękuję, pani poseł, za pytania dotyczące odpraw oraz wychowania przedszkolnego.

Jeśli chodzi o ten pierwszy aspekt, czyli odprawy, to poziom dofinansowania z rezerwy subwencji, o którym wspominałem, w ubiegłym roku wynosił prawie 32 000 tys. zł. Była to kwota wyższa od tej z 2020 r., gdzie z rezerwy przeznaczono 29 900 tys. zł dla jednostek samorządu. W 2020 r. większa liczba samorządów złożyła wnioski, bo 624 samorzady; w 2021 r. były to 552 jednostki samorządu, czyli przeciętnie na gminę, samorząd też była wyższa kwota dofinansowania, bo spadła liczba samorządów wnioskujących. To z jednej strony jest dobra wiadomość. To znaczy, że wypłacają mniej odpraw, czyli nie ma też odpowiednich wydatków na poziomie samorządów.

Wychowanie przedszkolne. Pragnę podkreślić, że co do zasady jest to zadanie finansowane ze środków innych niż subwencja oświatowa. W subwencji mamy środki wyłącznie na dzieci najstarsze w wychowaniu przedszkolnym, dzieci sześćioletnie. Młodsze są dofinansowywane z budżetu państwa w ramach tak zwanej dotacji przedszkolnej. Pan dyrektor Hodzyński będzie jeszcze chyba króciutko o tym wspominał. Warto jednak podkreślić, że ta dotacja przedszkolna jest to pula około 1500 000 tys. zł rocznie dla jednostek samorządu. W okresie lat 2013–2022 w sumie w ramach tej dotacji do samorządów trafiła kwota około 14 000 000 tys. zł, więc to są też znaczące środki dodatkowo wspierające budżety samorządów.

Jeśli chodzi o subwencję właśnie na dzieci sześćioletnie, to obecnie jest to kwota 1 900 000 tys. zł rocznie, a w latach 2017–2022 do samorządów zostanie skierowane w sumie 10 000 000 tys. zł na tę część. Natomiast główny wymiar i ciężar tego zadania jest finansowany z dochodów własnych samorządów, głównie z udziału w podatku PIT, a także z podatków i opłat lokalnych. Dziękuję bardzo.

Oczywiście prawdą jest, że te wskaźniki wychowania przedszkolnego w ostatnim czasie bardzo istotnie wzrosły. Dane z roku szkolnego 2021/2022 – wskaźnik upowszechnienia przedszkolnego w mieście to jest 92,9%, a w przypadku wsi to jest 85,3%, ale też tutaj jest

widoczny bardzo istotny progres. W roku szkolnym 2014/2015 ten wskaźnik na terenach wiejskich wynosił 69,7%, a teraz 85,3%, tak jak wspominałem, więc jest bardzo wysoki wzrost. W miastach skala wzrostu jest nieco niższa, natomiast też wskaźnik na poziomie blisko 93% jest wskaźnikiem wysokim. Na tym poziomie już jego zwiększanie będzie coraz wolniejsze. Dziękuję bardzo.

Przewodniczący poseł Sławomir Skwarek (PiS):

Dziękuję bardzo za uzupełnienie. Myślę, że pani poseł przydadzą się te informacje, których udzielił pan dyrektor. Tym sposobem przechodzimy do punktu... Czy jeszcze chciał pan uzupełnić?

Zastępca dyrektora departamentu MEiN Konrad Hodzyński:

Panie przewodniczący, mam pytanie, czy wrócić jeszcze do pkt 8, gdzie mamy te trzy rezerwy 11, 26, 52, żeby przytoczyć tylko na co konkretnie zostały przeznaczone?

Przewodniczący poseł Sławomir Skwarek (PiS):

Jeśli bardzo krótko, dla uzupełnienia.

Zastępca dyrektora departamentu MEiN Konrad Hodzyński:

Dobrze.

W ramach rezerw celowych pozycji 11, 26 i 52 zaplanowano łącznie 2 384 039 tys. zł. Planowane wydatki zrealizowano w kwocie 2 382 899 tys. zł. Rezerwa celowa pozycja 11, czyli stypendia Prezesa Rady Ministrów dla uczniów szczególnie uzdolnionych – tutaj przeznaczono, wydatkowano kwotę 21 692 tys. zł. Były to środki przeznaczone na wypłatę stypendiów przyznanych na rok szkolny 2020/2021 za okres styczeń–czerwiec 2021 r. oraz na rok szkolny 2021/2022 i wypłacanych w okresie wrzesień–grudzień 2021 r. zgodnie z listami stypendystów zatwierdzonymi przez prezesa Rady Ministrów na dany rok szkolny.

W ramach rezerwy celowej pozycja 26 wydatkowano łącznie 776 211 tys. zł. Środki te zostały przeznaczone na zadania związane z wyposażeniem szkół w podręczniki, materiały edukacyjne i ćwiczeniowe. Tutaj była kwota ponad 438 000 tys. zł. Z tej rezerwy dofinansowywane były również świadczenia pomocy materialnej o charakterze socjalnym dla uczniów w formie zasiłków i stypendiów szkolnych. Wydatkowano ponad 212 000 tys. zł.

Realizowano również zadania w ramach rządowego „Programu rozwijania szkolnej infrastruktury oraz kompetencji uczniów i nauczycieli w zakresie technologii informacyjno-komunikacyjnej na lata 2020–2024”, tj. programu „Aktywna tablica”. Tu przeznaczono ponad 69 000 tys. zł. Na dofinansowanie zakupu podręczników i materiałów edukacyjnych dla uczniów w ramach rządowego programu pomocy uczniom niepełnosprawnym w formie dofinansowania zakupu podręczników, materiałów edukacyjnych, materiałów ćwiczeniowych wydatkowano 15 000 tys. zł. Na udzielenie pomocy dzieciom i uczniom w formie zasiłku losowego na cele edukacyjne – 234 tys. zł. Na sfinansowanie przedsięwzięcia „Poznać Polskę” – 40 000 tys. zł.

Jeśli chodzi o ostatnią rezerwę celową, pozycja 52 – Zwiększenie dostępności wychowania przedszkolnego, to przeznaczono kwotę 1 584 000 tys. zł. Dziękuję.

Przewodniczący poseł Sławomir Skwarek (PiS):

Widziałem, że pani poseł notowała, czyli informacje są cenne. Bardzo dobre szczególnie dla nas, mieszkańców wsi, dla środowiska wiejskiego. Przechodzimy, nie do końca płynnie, do ostatniego punktu naszego posiedzenia, tj. części 85 – Budżety województw. Proszę o zabranie głosu przez właśnie przedstawiciela Ministerstwa Edukacji i Nauki.

Zastępca dyrektora departamentu MEiN Konrad Hodzyński:

Konrad Hodzyński, zastępca dyrektora w Departamencie Budżetu i Finansów w Ministerstwie Edukacji i Nauki.

Panie przewodniczący, szanowni państwo, część 85 – Budżety wojewodów. Zaczę od dochodów budżetu państwa. Dochody budżetu państwa w części 85 w 2021 r. w dziale 801 – Oświata i wychowanie oraz w dziale 854 – Edukacyjna opieka wychowawcza zrealizowano w łącznej kwocie 3 855 tys. zł. Dochody uzyskano między innymi z tytułu

wpływów ze zwrotów dotacji oraz płatności, w tym wykorzystanych niezgodnie z przeznaczeniem lub wykorzystanych z naruszeniem procedur, pobranych niezależnie lub w nadmiernej wysokości, ze zwrotów niewykorzystanych dotacji oraz płatności oraz z usług.

Jeśli chodzi o wydatki budżetu państwa, to wydatki ujęte w planie po zmianach w części 85 w dziele 801 – Oświata wychowanie oraz 854 – Edukacyjna opieka wychowawcza w kwocie 2 675 648 tys. zł zrealizowano w 97,9% planu po zmianach, tj. w kwocie 2 619 540 tys. zł. W dziale 801 – OŚWIATA i wychowanie wydatkowano 2 380 094 tys. zł, natomiast w dziale 854 – Edukacyjna opieka wychowawcza – 239 446 tys. zł.

W ramach powyższych środków finansowana była realizacja zadań związanych między innymi ze statutową działalnością kuratoriów oświaty i ich delegatur, dofinansowaniem placówek przedszkolnych – dotacja na zwiększenie dostępności wychowania przedszkolnego to były właśnie środki z rezerwy pozycja 52. Przeznaczono również środki na dotacje dla jednostek samorządu terytorialnego z przeznaczeniem na wyposażenie szkół w podręczniki, materiały edukacyjne i materiały ćwiczeniowe oraz na sfinansowanie kosztów zakupu podręczników, materiałów edukacyjnych i materiałów ćwiczeniowych.

Wydatki zostały również poniesione na nagrodę kuratorów oświaty dla nauczycieli za osiągnięcia dydaktyczno-wychowawcze, na realizację zadań w ramach programów „Aktywna tablica”, „Narodowy program czytelnictwa”, w zakresie priorytetu 3 tego programu, na wspieranie organizacji doradztwa metodycznego na obszarze województwa oraz na pomoc materialną dla uczniów w formie stypendiów i zasiłków szkolnych.

Jeśli chodzi o zadania z zakresu administracji rządowej i inne zadania zlecone jednostkom samorządu terytorialnego odrębnymi ustawami, w części 85 – Budżety wojewodów było realizowane zadanie związane właśnie z wyposażeniem szkół w podręczniki i materiały edukacyjne i materiały ćwiczeniowe. Były to środki ujęte w rezerwie celowej, pozycja 26, które trafiały do budżetu wojewodów. Na to zadanie przeznaczono w 2021 r. środki w wysokości 438 809 tys. zł. Dziękuję bardzo.

Przewodniczący poseł Sławomir Skwarek (PiS):

Poproszę o zabranie głosu posła koreferenta. Tradycyjnie – bo chyba, jak mnie pamięć nie myli, po raz drugi – pana posła Władysława Kurowskiego.

Poseł Władysław Kurowski (PiS):

Panie przewodniczący, szanowni państwo posłowie, szanowni goście, tak, jak pan dyrektor przedstawił, w dziale 801 w części budżetowej 85 po stronie dochodów mieliśmy początkowo kwotę 812 tys. zł. W trakcie budżetu została ona znacznie zwiększona, prawie do 400% tej wartości – do kwoty 3132 tys. zł., przy czym wzrost zasadniczy był spowodowany wpływem ze zwrotów dotacji wykorzystanych niezgodnie z przeznaczeniem lub naruszeniem procedur oraz niewykorzystaniem dotacji – to było prawie 2000 tys. zł. Po stronie wydatków początkowo to była kwota 306 867 tys. zł.

Jednak trzeba powiedzieć, że w trakcie procedowania budżetu i realizacji tego budżetu nastąpił wzrost o kwotę 2 131 741 tys. zł, ale wygląda na to, że to jest w miarę naturalna sytuacja, ponieważ *gros* rezerw celowych zostało tutaj uruchomionych i znalazło się w tym dziale. Tak że sumarycznie można powiedzieć, że budżet został wykonany po zmianach w kwocie 2 401 999 tys. zł, a wykonanie było w granicach 99,1%.

Oczywiście *gros* tych środków zostało wykonanych po stronie wydatków bieżących, natomiast trzeba powiedzieć, że znacznie wzrosły też wydatki majątkowe, które początkowo planowane 130 tys. zł na koniec wyniosły 38 107 tys. zł. Była to część środków początkowo planowanych, ale część zaplanowanych z rezerwy ogólnej – ponad 15 000 tys. zł, jak również z rezerwy celowej – przeszło 23 000 tys. zł.

Pan dyrektor już wspominał, na co zostały przeznaczone te środki. Trzeba powiedzieć, że te środki zostały przeznaczone na wsparcie zadań własnych gmin, samorządów. Chodzi o ważne i powtarzające się z roku na rok punkty w budżetach samorządowych typu „Aktywna tablica” czy darmowy podręcznik. Było to również funkcjonowanie 16 kuratoriów oświaty w wysokości 213 840 tys. zł. W ramach tej pozycji

było też finansowane zatrudnienie i wynagrodzenie w kuratoriach oświaty. Budżet już po nowelizacji wynosił 159 496 tys. zł i został zrealizowany w blisko 100%.

W dziale 854 początkowo w ogóle nie były planowane dochody, natomiast wykonanie dochodów wyniosło ostatecznie 723 tys. zł. Wydatki były zaplanowane w wysokości 27 808 tys. zł, natomiast w trakcie realizacji też nastąpił znaczny wzrost, bo 252 827 tys. zł. Był przeznaczony, można powiedzieć, w zasadzie wyłącznie na wydatki bieżące, na dofinansowanie stypendiów i zasiłków szkolnych, stypendia prezesa Rady Ministrów, również „Rządowy program pomocy uczniom niepełnosprawnym w formie finansowania podręczników”.

Wszystkie zmiany spowodowały to, że ten plan po zmianach wyniósł 273 649 tys. zł. Trzeba powiedzieć, że po analizie tych dwóch działów budżet zasługuje na jego poparcie. Sprawozdanie powinno być pozytywnie zaopiniowane przez szanowną Komisję. Dziękuję bardzo.

Przewodniczący poseł Sławomir Skwarek (PiS):

Dziękuję.

Poseł Władysław Kurowski (PiS):

Jeszcze może pytania, ponieważ może trochę niepokoić... Pytania dotyczące w zasadzie trzech kwestii.

Mianowicie po pierwsze – dochodów w dziale 801. To jest prawie 2000 tys. zł. Skąd jest taki znaczny wzrost dochodów ze zwrotów dotacji? Co prawda pan w pierwszej części troszeczkę powiedział, z czego to może wynikać. Proszę wytłumaczyć jeszcze raz, czy to faktycznie tak jest, jeżeli chodzi o niewykorzystane lub wykorzystane niezgodnie z przeznaczeniem dotacje?

Natomiast może trochę niepokoić niskie wykonanie wydatków w dziale 854, bo tam jest 87,5%. Proszę ewentualnie o wyjaśnienie, co jest przyczyną. Jeszcze jedno pytanie, jeżeli pan dyrektor byłby uprzejmy – jaki był wzrost wynagrodzeń w kuratoriach oświaty? Czy możemy taką informację uzyskać? Dziękuję bardzo.

Przewodniczący poseł Sławomir Skwarek (PiS):

Przedstawiciele ministerstwa. Panie dyrektorze, proszę o udzielenie odpowiedzi.

Zastępca dyrektora departamentu MEiN Konrad Hodzyński:

Może zacząć od tego ostatniego pytania pana posła.

Ten wzrost wyniósł 6%. To były dodatki motywacyjne w 2021 r. Otrzymały je wszystkie jednostki budżetowe. Jeśli chodzi o to pierwsze pytanie – z informacji, jakie otrzymaliśmy od wojewodów, były to przede wszystkim większe wpływy ze zwrotów niewykorzystanych dotacji, płatności ze zwrotu dotacji oraz płatności wykorzystanych niezgodnie z przeznaczeniem lub wykorzystanych z naruszeniem procedur lub też pobranych niezależnie lub w nadmiernej wysokości. To znaczy głównie też chodziło o zwroty dotacji uzyskanych właśnie ze środków pochodzących z rezerw celowych – czy na przykład na zakup podręczników. Tutaj też na przykład występowały oszczędności, jak wskazali wojewodowie, tj. podczas zakupu podręczników czy właśnie w ramach programu „Aktywna tablica”. Można powiedzieć takie naturalne oszczędności.

Jeśli chodzi o drugie pytanie odnośnie do działu 854, to też były zwroty właśnie z niewykorzystanych środków, które są przeznaczone na zasiłki i stypendia szkolne, czyli pomoc materialną. Zaraz jeśli znajdę, to przytoczę, takie już konkretne informacje. Głównie to były zwroty z powodu na przykład nieprzedstawienia rachunków przez rodziców, którzy ubiegali się o zasiłki socjalne, również z powodu rezygnacji niektórych uczniów z nauki w szkole, co także spowodowało cofnięcie przyznanego stypendium szkolnego. Zaistniały również przypadki przekroczenia kryterium dochodowego uprawniającego na przykład do pobierania stypendium po prostu ze względu na zmianę sytuacji materialnej danej rodziny. To tyle, jeśli chodzi o dział 854. Dziękuję.

Przewodniczący poseł Sławomir Skwarek (PiS):

Dziękuję. Ewentualnie proszę o zabranie głosu przez przedstawiciela Najwyższej Izby Kontroli. Pan dyrektor, jak rozumiem.

Dyrektor departamentu NIK Piotr Prokopczyk:

Tak. Też postaram się syntetycznie odnieść się do wydatków w dziale 801 i 854.

Jeżeli chodzi o dział 801 – Oświata i wychowanie, jak już zostało wspomniane, dochody wyniosły ponad 3000 tys. zł i stanowiły ogółem w budżetach wojewodów 0,1%. Dochody tego działu nie były objęte szczegółowym badaniem w ramach kontroli budżetowej. Natomiast wydatki budżetu państwa na oświatę i wychowanie w tym dziale, łącznie z wydatkami, które nie wygasają z końcem roku, wyniosły prawie 2 400 000 tys. zł i stanowiły 3% ogółu wydatków wojewodów. W ramach kontroli wykonania budżetu państwa w 2021 r. szczegółowym badaniem objęto dotacje na realizację zadań finansowanych w ramach omawianego działu. Najwyższa Izba Kontroli nie stwierdziła nieprawidłowości.

Jeżeli chodzi o dział 54 – Edukacyjna opieka wychowawcza, to zrealizowane dochody, jak już było to wspomniane, stanowiły około 70 tys. zł. Stanowiły poniżej 1% dochodów ogółem uzyskanych w budżetach wojewodów. Najwyższa Izba Kontroli nie objęła szczegółowym badaniem tych środków. Natomiast zrealizowane dochody przekroczyły o 45,7% wartość zrealizowanych dochodów w 2020 r.

Jeżeli chodzi o wydatki budżetu państwa w tym dziale, to stanowiły one 0,3% łącznych wydatków zrealizowanych w budżetach wojewodów i były o 6,60% niższe niż w 2020 r. W tym dziale nie wystąpiły wydatki w budżecie środków europejskich. Jednocześnie Najwyższa Izba Kontroli nie objęła szczegółowym badaniem wydatków z tego działu. Dziękuję uprzejmie.

Przewodniczący poseł Sławomir Skwarek (PiS):

Dziękuję bardzo, panie dyrektorze. Jeśli nie zobaczę – a mam nadzieję, że nie zobaczę – żadnego głosu pań i panów posłów, to stwierdzę, że porządek dzienny naszego posiedzenia podkomisji został wyczerpany. Tym samym zamykam posiedzenie. Dziękuję bardzo. Do zobaczenia zapewne na posiedzeniu Komisji.